Undervisningsplan for musik

Formålet med undervisningen

Formålet med musikundervisningen er, at eleverne udvikler kompetencer til at opleve musik og til selv at udtrykke sig **i og om musik**.

Undervisningen skal give eleverne glæde ved sang, musik og fælles musikalsk deltagelse og skabe grundlag for, at de kan deltage aktivt i musiklivet både i og uden for skolen.

Eleverne skal gennem skoleforløbet udvikle:

- sangglæde og sikker stemmebrug
- rytme- og pulsfornemmelse
- gehør
- færdigheder på forskellige instrumenter
- evne til sammenspil
- musikalsk skaben og improvisation
- nodelæsning og musikteoretisk forståelse
- aktiv og opmærksom lytning
- forståelse for musikalske virkemidler
- kendskab til musik fra forskellige perioder, genrer og kulturer.

Musikken har samtidig en tydelig social og dannelsesmæssig funktion. Gennem fællessang, kor, sammenspil og optræden lærer eleverne at lytte til hinanden, holde deres egen stemme eller funktion og bidrage til et fælles musikalsk udtryk.

I de første skoleår gennemstrømmer musikken en stor del af skoledagen og forbindes med blandt andet morgensang, fortælling, bevægelse, sprog og skolens årstidsrytme. Senere bliver undervisningen mere bevidst rettet mod musikalske færdigheder, flerstemmighed, instrumenter, nodelære, sammenspil, musikteori og elevernes egne musikalske udtryk.

Fagets kompetenceområder og slutmål efter 9. klasse

Kompetenceområde	Slutmål
Musisk udøvelse (MU)	Eleven kan udfolde sig selvstændigt i sang, spil og bevægelse.
Musikalsk skaben (MS)	Eleven kan arrangere og komponere musikalske udtryk.
Musikforståelse (MF)	Eleven kan lytte opmærksomt til og udtrykke sig varieret om musik fra forskellige genrer, kulturer og perioder.

Fagets placering i skolens undervisningsstruktur

Musik har en særlig tydelig placering i skolens struktur. I skoleåret 2026/2027 ligger musik som et fast undervisningsområde om morgenen for alle skolens klassegrupper.

Undervisningsområde	Musik indgår gennem
Musik	Morgensang, skolekor, sang, rytme, lytning, instrumenter, sammenspil, nodelære, lyrik og musikalsk fællesskab
Hovedfag	Sange, vers, rytmer, recitation, årstidssange og musik, der knytter sig til fortællestof og periodetemaer
Kultur	Folkesange, musiktraditioner, lyrik, kulturhistorie, religion, højtider og musik fra forskellige tider og kulturer
Krop & bevægelse	Sanglege, bevægelse til musik, rytme, puls, koordination og kropslig musikforståelse
Kunst & håndværk	Sceniske og æstetiske produkter, forestillinger, enkle instrumenter og tværæstetiske forløb
Informatik	Lydoptagelser, digital dokumentation, præsentationer og portfolio, når det er relevant
Fælles skoleliv	Morgensamling, årstidsfester, højtider, skolekor, koncerter, forestillinger og andre fælles arrangementer

Denne placering er allerede beskrevet i skolens arbejdsdokument.

Tværfaglig sammenhæng med kompetenceområderne

Når eleverne synger, spiller, bevæger sig til musik eller deltager i sammenspil og optræden, udvikles især **Musisk udøvelse**.

Når eleverne improviserer, skaber rytmer, melodier, lydforløb, arrangementer eller egne kompositioner, udvikles **Musikalsk skaben**.

Når eleverne lytter, arbejder med noder og musikteori, undersøger genrer, tekster, form og virkemidler eller sætter musik ind i kulturhistoriske sammenhænge, udvikles **Musikforståelse**.

De tre kompetenceområder udvikles således både i den selvstændige musikundervisning og gennem skolens tværfaglige og fælles musikalske aktiviteter.

Fagets udvikling

0./1. klasse

I børnehaveklassen og 1. klasse er musik tæt forbundet med skoledagens rytme og fællesskab.

Eleverne møder musik gennem:

- morgensang
- fællessang
- rim og remser
- sanglege
- bevægelse
- rytmiske aktiviteter
- årstidssange
- fortælling
- lytning

- enkle instrumenter.

I børnehaveklassen eksperimenterer eleverne med stemme, lyd, krop, bevægelse og enkle rytmiske udtryk. Musik indgår samtidig som en del af børnehaveklassens kreative og musiske udtryksformer.

I 1. klasse lægges stor vægt på **sangglæde** og på, at eleverne oplever sig som en del af et musikalsk fællesskab.

Eleverne øver sig i at:

- finde tonen
- lytte til hinanden
- begynde og slutte sammen
- mærke puls og rytme kropsligt
- deltage aktivt i fællessang og musikalske lege.

Der arbejdes med **MU, MS og MF**, men hovedvægten ligger på oplevelse og deltagelse.

2./3./4. klasse

2. klasse

Det musikalske arbejde fra 1. klasse videreføres og udbygges.

Der arbejdes fortsat med:

- fællessang
- rytme
- bevægelse
- fløjte
- rim og remser
- lytteøvelser
- enkle rytme- og klanginstrumenter.

Eleverne deltager i begyndende sammenspil og lærer gradvist at lytte til både deres egen og andres musikalske funktion.

3. klasse

I 3. klasse bliver det musikalske arbejde mere differentieret.

Der arbejdes blandt andet med:

- et bredere sangrepertoire
- kanonsang
- begyndende flerstemmighed
- solmisation
- C-fløjte
- noder
- nodenavne
- nodesystem
- rytme og sammenspil.

Musikalsk skaben kan omfatte:

- enkle improvisationer med stemme eller instrument

- små melodiske eller rytmiske forløb
- bevægelsesudtryk
- recitation
- egne små musikalske idéer.

Eleverne arbejder samtidig med at genkende forskellige instrumenters klang og lytte opmærksomt til andre elevers musik.

4. klasse

I 4. klasse stilles større krav til præcision og evnen til at holde sin egen musikalske del i et fællesskab.

Der arbejdes blandt andet med:

- tostemmig sang
- 2- og 3-delt takt
- rytmiske øvelser
- tostemmigt fløjtespil
- instrumentalspil
- sammenspil.

Sange kan fortsat knyttes til fortællestof og Hovedfag, så musikken forbindes med undervisningens kulturhistoriske temaer.

5./6. klasse

På mellemtrinnet bliver musikken mere krævende, og eleverne opbygger større sikkerhed inden for sang, instrumenter, sammenspil og musikforståelse.

Musisk udøvelse

Eleverne arbejder med et bredere repertoire af:

- danske sange
- folkesange
- viser
- salmer
- kanons
- flerstemmige sange
- sange på andre sprog.

Der arbejdes bevidst med:

- klang
- intonation
- dynamik
- tempo
- frasering
- rytmisk præcision.

Eleverne skal gradvist kunne holde deres egen stemme eller instrumentale funktion i et flerstemmigt musikalsk fællesskab.

Instrumentalspillet udvikles gennem sammenspil og arbejdet med melodiske og rytmiske stemmer.

Musikalsk skaben

Eleverne arbejder blandt andet med:

- improvisation
- rytmemønstre
- melodier
- små kompositioner
- lydfortællinger
- musikalske arrangementer
- samspillet mellem musik og bevægelse.

De får gradvist større mulighed for selv at træffe musikalske valg.

Musikforståelse

Nodelæsningen udbygges.

Eleverne arbejder blandt andet med:

- nodesystemet
- nodeværdier
- takt
- rytme
- solmisation
- oktav
- grundtone
- dynamik
- tempo
- forskellige nøgler.

I 6. klasse beskriver den eksisterende plan desuden arbejde med to- og trestemmige folkeviser på dansk og andre sprog samt større opmærksomhed på klang, sammenspil og fremførelse.

Eleverne øver sig i at sætte sig ind i et nyt musikstykke og forstå, at deres egen stemme eller instrumentale funktion er en del af en samlet musikalsk helhed.

7./8./9. klasse

I den samlæste udskoling arbejdes der med stigende selvstændighed inden for alle tre kompetenceområder.

Eleverne arbejder med:

- sang
- flerstemmighed
- instrumenter
- sammenspil
- rytmisk sikkerhed
- stemmebrug
- optræden
- improvisation
- komposition
- arrangement

- musikteori
- nodelære
- musikalsk analyse
- genrer
- lyrik
- musikhistoriske og kulturelle perspektiver.

I den samlæste gruppe kan eleverne arbejde med samme musikalske materiale, men kravene differentieres:

- **7. klasse** arbejder primært med sikker deltagelse, musikalske grundbegreber og evnen til at holde en stemme eller instrumental funktion.
- **8. klasse** arbejder med større selvstændighed i sammenspil, musikforståelse, arrangement og improvisation.
- **9. klasse** arbejder med større ansvar for det samlede musikalske udtryk og med mere selvstændig anvendelse af musikteori, analyse, komposition og refleksion.

Musisk udøvelse i udskolingen

Der arbejdes med et bredt repertoire fra forskellige genrer og perioder.

Eleverne arbejder med:

- flerstemmig sang
- stemmeskift
- kor
- instrumentalt sammenspil
- rytmisk præcision
- fælles start og afslutning
- dynamik
- klang
- tempo
- musikalsk form
- optræden.

Der lægges vægt på, at eleven kan fastholde sin egen stemme eller funktion og samtidig lytte til det samlede musikalske udtryk.

Musikalsk skaben i udskolingen

Eleverne får større mulighed for selv at skabe og forme musik.

Der arbejdes blandt andet med:

- improvisation
- rytmekomposition
- melodier
- egne arrangementer
- sangtekster
- form
- klang
- instrumentering
- egne små kompositioner.

Arbejdet kan foregå individuelt, i mindre grupper eller som del af fælles sammenspil.

Eleverne skal opleve, at musik ikke alene er noget, der gengives, men også noget, de selv kan forme og udvikle.

Musikforståelse i udskolingen

Musikteori kobles til den konkrete musikudøvelse.

Der kan arbejdes med:

- puls og rytme
- noder og pauser
- nodeværdier
- taktarter
- dynamik
- tempo
- skalaer
- tonearter
- akkorder
- musikalsk form
- nodelæsning
- grundlæggende hørelære.

Eleverne arbejder desuden med at lytte til og tale om:

- instrumentering
- stemning
- klang
- genre
- form
- tekst
- musikalske virkemidler
- musikkens funktion
- kulturel og historisk sammenhæng.

Musik, kultur og fællesskab

Musikundervisningen skal gennem hele skoleforløbet give eleverne adgang til en bred musikalsk kultur.

Eleverne møder blandt andet:

- danske sange
- salmer
- årstidssange
- folkesange
- musik fra andre lande
- klassisk musik
- moderne musik
- musik fra forskellige historiske perioder.

Musikken kan forbindes med kulturhistoriske temaer i Hovedfag og Kultur og dermed gøre historiske perioder og kulturelle udtryk hørbare og erfarede.

Skolens fælles musikliv giver samtidig mulighed for, at eleverne oplever musik som noget, man skaber **for og sammen med andre** gennem morgensang, skolekor, årstidsfester, forestillinger og øvrige fælles arrangementer.

Særligt fokus i 9. klasse

I 9. klasse skal sammenhængen mellem undervisningen og de tre slutmål fremgå særlig tydeligt, sådan som rådgiveren anbefaler.

Musisk udøvelse

Eleven skal have mulighed for at:

- synge selvstændigt og sammen med andre
- deltage i flerstemmig sang
- anvende en hensigtsmæssig stemmebrug
- holde egen stemme i et musikalsk fællesskab
- spille en instrumental funktion i sammenspil
- fastholde puls og rytme
- følge musikalske tegn og aftaler
- tilpasse dynamik, tempo og klang til et fælles udtryk
- indstudere musik med stigende selvstændighed
- deltage ansvarligt i fremførelse og optræden
- lytte aktivt til de øvrige deltagere.

Musikalsk skaben

Eleven skal have mulighed for at:

- improvisere med stemme eller instrument
- udvikle rytmiske og melodiske idéer
- skabe egne mindre musikalske udtryk
- arbejde med komposition
- arrangere musik til en given besætning
- træffe valg om form, lyd, tekst, rytme og instrumentering
- samarbejde med andre om et fælles musikalsk produkt
- bearbejde et musikalsk produkt på baggrund af afprøvning og respons.

Musikforståelse

Eleven skal have mulighed for at:

- anvende grundlæggende musikteoretiske begreber
- læse relevant node- og rytmenotation
- forstå sammenhængen mellem noder og praktisk musikudøvelse
- lytte analytisk til musik
- identificere centrale musikalske virkemidler
- beskrive form, klang, dynamik, rytme og tempo
- kende musik fra forskellige genrer, kulturer og historiske perioder
- sammenligne musikalske udtryk
- sætte musik ind i kulturelle og historiske sammenhænge

- anvende et relevant musikfagligt sprog
- begrunde egne oplevelser og vurderinger af musik.

Dermed arbejder 9. klasse direkte hen imod slutmålene om selvstændig musikudøvelse, musikalsk skaben og varieret forståelse og omtale af musik.

Arbejdsformer

Musikundervisningen kan gennem skoleforløbet omfatte:

- fællessang
- morgensang
- skolekor
- call and response
- sanglege
- rytmelege
- kropsrytmer
- bevægelse
- instrumentalspil
- sammenspil
- lytteøvelser
- nodelæsning
- musikteori
- improvisation
- komposition
- arrangement
- recitation
- arbejde med sangtekster og lyrik
- musikalske projekter
- koncert- og forestillingsforberedelse
- elevoptræden
- refleksion og samtale.

Teori kobles så vidt muligt til konkret musikalsk praksis, så begreber, noder og rytmer opleves gennem det musik, eleverne selv hører og udfører.

Samlet progression

Musikundervisningen bevæger sig gennem skoleforløbet:

fra musik som en naturlig del af skoledagen til bevidst musikalsk arbejde

fra enstemmighed til flerstemmighed

fra efterligning til selvstændig musikudøvelse

fra rytme og bevægelse til sikker musikalsk puls og sammenspil

fra enkle instrumenter til mere selvstændigt instrumentalspil

fra gehør og oplevelse til nodelære og musikteori

fra musikalsk leg til improvisation, arrangement og komposition

fra umiddelbar musikoplevelse til musikfaglig analyse og refleksion

fra deltagelse i fællessang til ansvar for det samlede musikalske fællesskab.

Årsplanerne konkretiserer repertoire, instrumenter, musikalske værker, projekter og arbejdsformer i det enkelte skoleår, mens denne undervisningsplan beskriver fagets samlede progression og slutmål.